

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj IX.

O sredo 10. kimovca (ranojesna) 1851.

List 37.

Nagrobnica Vertovcu.

Bratje v černo se zavimo,
Britko tožbo zaženimo,
Glas presilne žalosti —
Vertovca med nami ni!
Ah! naš otec, naša slava
V grobu spava!

Odšel je, kamor Prešeren,
Kamor Cerer, bratec veren,
Kjer Mažgón prebiva zdaj,
V bolji, veseleji kraj.
Žlahten biser, bratje mili!
Smo zgubili.

Kdo bo čislal dom odsele,
Kakor Ti, iz duše cele!
Kdo bo ljubil rod takó
Zdaj, ko Tebe več ne bo!
Kdo odsele bo tolika
Njega dika!

Kdo nas terticam kopati,
Streči kdo pšenici zlati,
Blazit dušo in telo
Kdo učil sirote bo!
Tuge bomo koperneli
Osameli.

Ah! zakrila ga je raka!
Kdor Slovenec je, naj plaka!
Glejte, roke so terdé,
Več ne bije mu sercé
Za domovje drago, milo
Pod mogilo!

Zgubili smo slavniga pisatelja, iskreniga rodoljuba, očeta slovenske „Vinoreje“ in „Kemije“

MATIJA VERTOVCA,

bivšiga fajmoštra v Šent-Vidu nad Ipavo, uda krajnske kmetijske družbe itd., kateri je po dolgi, 9mesečni vodenični bolezní, 2. dan septembra okoli polnoči v Bogu zaspal.

„Novice“, ktere je rajnki od njih začetka z bogastvam svojih vednost zakladal, v preveliki žalosti nad toliko zgubo le zamorejo tužno klicati: Lahka mu je zemljica bila, zemlja slovenska, ktero je ljubil in obdeloval, ktere sinovi bojo njegov spomin na veke hvaležno častili!

Pred ko je doveršil dela,
Ga zadene smertna strela.
Nograd je zdaj sam ostal,
Brez gornika posihmal,
Tertje v njem se pobešuje,
In žaluje.

Pomnila ga bo očina,
Ni se ločil brez spomina,
Hčerki je zapustil dve,
Oj, prekrasne hčerki ste,
Ki ne boste ostarele,
V vek živele.

Perva hčerka Vinoreja,
In Kemija nju pozneja!
Kadar vaj' ugledali,
Bomo njega mislili,
Rožice na grob trosili,
Ga hvalili.

Nas osoda ostra tera,
Grob za grobom se odpera,
Kaj jih že zagrebli smo,
Ki za dom goreli so,
Ah! pod koso smerti pada
Naša nada!

Mertvih naj spomin časti se,
Bratje! v zlatu naj blišči se
Blagrovano njih imé,
Kakor dela njih lepé!
Večen pokoj jim voščimo,
In molimo!

Podgorski.

Ozimino spomladi prevleči.

Med vsimi žiti zasluži pšenica nar več skerbí, in kdor jo obdeluje, kakor ji gré, temu prinese o žetvi obilni sad.

Če je spomladi, kader začne pšenica rasti, njiva suha postala, ji boš prav vstregel, ako jo z oestro brano prevlečeš. Ojstra brana zimsko hudó zatepeno zemljo razdrobí in njivo prerahla. Zrak zamore ložej do korenin, jih zdrami in oživí, plevél se zamori in pšenično bilje jame znoviga gosteji poganjati in šopato rasti. Nar bolje je pa njivo v lepim sončnim vremenu prevleči; in ni se treba bati, da bi to delo njivi škodvalo. To delo je nar boljši opravljeno, če je njiva na videz taka, kakor da bi bila še le obsejana, da se le sém ter tje kaka zelena travica vidi. Nič ne dé, če se ravno kakšno zeleno pšenično peresce odtergano vidi, cela kal se malo kadaj z brano izruje in izterga. Čez osem ali stirnajst dní, kakor je vreme, boš vidil s kakošnjim veseljem bo začelo žito rasti, in veliko gosteji bo od uniga, ki ni prevlečeno. V tistih krajih, kjer

je omenjena prevlečba v navadi, se vsako drugo poljsko zanemarjenje kmetovavcu ložej prizaneso, kakor zamuda tega dela o pravim času in pri lepim vremenu. Skerben kmetovavec popusti dostikrat vse druge čeravno potrebne dela, da gré le s konjičem ali pa z voliči pšenico prevleč. Kolikokrat se ima njiva prevleči, tega se ne more sploh reči, to se da nar bolj po tem razsoditi, če je zemlja bolj terda, ilovna, zatepena ali parahla. Povleče se tako močno, da je njiva povsod, naj bodo razpoke od suše ali kakoršne koli brazde, po nji s zrahlano zemljo pokrita. To delo, ki je žitu pravkoristno, se da ne samo na teški, ampak na vsaki drugi zemlji, kjer je pšenica vsejana, s pridam napraviti, tode na vsaki zemlji se mora drugač vlačiti.

Od spomladanske prevlečbe ozimine reží slavni kmetovavec Thaer tako le učí:

Rézi, če se spomladi prevleče, posebno ondi, kjer je v terdi in zatepeni zemlji, ravno tako tekne, kakor pšenici, ako jo ravno ljudje malokdaj prevleči dajo. Tudi v pešeni zemlji ji prevlečba dobro dé, tode brana